

Praca z tekstem

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie w każdym zadaniu zaznacz poprawną odpowiedź.

Deklaracja mocarstw rozbiorowych, 1772 r.

Wszystko zwiastowało Polsce i jej sąsiadom stały pokój na przyszłość. Niestety jednak (...) duch niezgody (...) zniszczył (...) wszystkie te nadzieje. Obywatele powstali jedni przeciw drugim. (...) Wszystko zostało zniszczone: prawo, porządek, handel, a nawet rolnictwo (...).

Tyle więc powodów o ogromnym znaczeniu nie pozwala (...) Królowi Pruskiemu i (...) Cesarzowej [austriackiej] oraz (...) Cesarzowej Wszechrosji zwlekać dłużej (...). Te potęgi ustaliły zgodnie, że należy działać niezwłocznie, by doprowadzić do pokoju i porządku w Polsce i utrwalić na solidnych podstawach dawne konstytucje tego państwa i wolności jego narodu. (...)

Zapobiegając (...) ruinie i rozkładowi tego państwa (...), mają równocześnie poważne pretensje do niektórych posiadłości Rzeczypospolitej. Nie mogą więc ich zaniedbać i zdać na los wydarzeń. Uzgodnili więc (...), by ujawnić ich zadawnione pretensje i ich słuszne prawa do tych części Rzeczypospolitej, które każdy z nich gotów jest udowodnić.

Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997, s. 412–413.

1. Jakim argumentem władcy Prus, Austrii i Rosji uzasadniali podjęcie decyzji o rozbiorze Polski?

- a) Panującym w Polsce pokojem i porządkiem.
- b) Duchem niezgody, który zawładnął Polakami.
- c) Krytycznymi okolicznościami, w jakich znaleźli się sąsiedzi Polski.
- d) Dążeniem do zniszczenia prawa, porządku, handlu i rolnictwa Polski.

2. Cytat: „Nie mogą więc ich zaniedbać i zdać na los wydarzeń” odnosi się do

- a) niektórych ziem Rzeczypospolitej.
- b) obywateli państwa polskiego.
- c) wszystkich terytoriów Rzeczypospolitej.
- d) praw państwa i wolności narodu.

3. Które zdanie charakteryzuje przedstawione w tekście stanowisko mocarstw wobec sytuacji panującej w Polsce?

- a) Reformy państwa polskiego wzmogły obawy sąsiadów i skłoniły ich do rozbioru Polski.
- b) Ataki obywateli polskich na sąsiednie państwa zmusiły je do odebrania Polsce części ziem.

- c) Konflikty między obywatelami polskimi zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców innych państw.
- d) Polska zmierza ku katastrofie, a rozbiór jest nadzieją na zaprowadzenie w kraju pokoju i porządku.

4. Według mocarstw rozbiorowych zajęcie części terenów Rzeczypospolitej jest

- a) efektem agresywnej postawy Polaków.
- b) uzasadnione prawami, które do nich mają.
- c) bezprawne.
- d) okazją do zemsty na Polakach.

Klucz odpowiedzi

Nr zadania	Odpowiedź
1.	b)
2.	a)
3.	d)
4.	b)